

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
Асоціація навчальних закладів України  
приватної форми власності



УКРАЇНА ХХІ СТОЛІТТЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ  
XXV Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та  
молодих вчених  
(спільно з проектом Європейської комісії “Європейський рік навичок в Україні:  
інновацій та розширення можливостей”)  
до 33-річниці заснування  
Європейського університету

у 3-х томах  
Том 2

10 жовтня 2024 р.

Київ - 2024

## ЗМІСТ

СЕКЦІЯ III. СТАН ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ		
3.1	<b>Потапов В.Є.</b> Впровадження систем накопичувальної енергії під час російсько-української війни 2022-2024 рр.	6
3.2	<b>Семенець В.В.</b> Характеристика та порівняння основних джерел фінансування інновацій	8
3.3	<b>Федоров І.В., Гудзь Ю.Ф.</b> Можливості та ризики, що пов'язані з діяльністю транснаціональних корпорацій	12
3.4	<b>Федоров І.В.</b> Переваги співпраці з транснаціональними корпораціями та виклики що пов'язані з їх діяльністю	15
3.5	<b>Пирог В.В., Дацій О.І.</b> Організаційні інновації як чинник адаптації українських корпорацій до макроекономічних викликів воєнного часу.	18
3.6	<b>Ковальов А.В.</b> Стратегії диверсифікації сьогодення	21
3.7	<b>Воляннюк В.В., Гривківська О.В.</b> Шляхи зміцнення ресурсного потенціалу аграрних підприємств	25
3.8	<b>Гевці О.І.</b> Макроекономічний стан економіки України під час війни.	27
3.9	<b>Кононенко О.В., Овсієнко В.В.</b> Використання інструментів цифрового маркетингу в Україні під час війни	33
3.10	<b>Нечипоренко Т. А., Вітер О. М.</b> Феномен лідерства у бізнесі в умовах воєнного стану.	36
3.11	<b>Побоченко В.Ю, Бучинська О.В.</b> Вплив репутації бренду на поведінку покупців при виборі автомобілів в умовах економічної невизначеності.	38
3.12	<b>Кравчук Ю.О., Виклюк М.І.</b> Шляхи посилення фіскальної спроможності податку на прибуток в умовах війни.	40
3.13	<b>Чорненький В.Г, Шарова С.В.</b> Стан іпотечного кредитування під час війни та вплив на ринок будівництва житлової нерухомості в Україні	44

3.14	<b>Гужавіна І.В.</b> Забезпечення відкритості міста з урахуванням чинників повоєнного відновлення.	50
3.15	<b>Щербатих Д.В.</b> Страховання в Україні – вчора, сьогодні, завтра	53
3.16	<b>Дідик О.О., Радзіховська Л.М.</b> Оцінка взаємозв'язку державного зовнішнього боргу України та валового внутрішнього продукту	58
3.17	<b>Hladush Viktor, Zasanskyi Volodymyr</b> The Impact of War on Ukraine's Banking System: Adaptation Strategies and Financial Stability	62
3.18	<b>Сігіда Т. Ю., Бреус С. В.</b> Ринок оренди житла в Україні під час війни	65
3.19	<b>Костенко Ю. В., Овсієнко В.В.</b> Адаптація українського підприємництва до впливу макроекономічних факторів.	68
3.20	<b>Бабін М.І, Виклюк М.І</b> Фінансування розвитку економіки через грантові програми	70
3.21	<b>Каневська І.М., Веларде Андріяш Лусіана Ніколь</b> Соціальні мережі як інструмент просування освітніх послуг: можливості та макроекономічний вплив	73
3.22	<b>Кустов В.П., Хоменка А.С.</b> Регуляторні виклики стратегічного управління розвитком біржової діяльності	78
3.23	<b>Болдирєва Л.М., Савустяненко С.О.</b> Можливості зеленої економіки та її вплив на макроекономічний розвиток України	82
3.24	<b>Нетреба Р.Й., Щебель А.І.</b> Підходи до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств в умовах війни	86
3.25	<b>Бреус С.В., Лизогуб С.В.</b> Розвиток організації: основні аспекти формування концепції.	89
3.26	<b>Бреус С.В., Троцька Н.О., Карнаушенко М.В.</b> Мотивація персоналу – індикатор ефективного менеджменту організацій охорони здоров'я.	91
3.27	<b>Бреус С.В., Лизогуб С.В.</b> Концепція розвитку організації: основні засади	93

3.28	<b>Печихвіст В. М., Богашко О. Л.</b> Управління розвитком виробничого потенціалу підприємств в сучасних умовах	95
3.29	<b>Якименко Ю.Л., Гудзь Ю.Ф.</b> Роль аудиторського контролю в умовах застосування процедур відновлення платоспроможності та банкрутства до вітчизняних підприємств під час війни	97
3.30	<b>Томецький В.М.</b> Перспективи інвестиційної діяльності національних підприємств в умовах військового стану	100
3.31	<b>Горінний М.Л., Гривківська О.В.</b> Ефективність інноваційної політики України.	102
3.32	<b>Хома В.Я., Гривківська О.В.</b> Ефективність господарської діяльності підприємств	103
3.33	<b>Кацун Д.М., Гривківська О.В.</b> Інвестиційні ресурси підприємства: сутність та ознаки	105
3.34	<b>Тепловський О.А., Гривківська О.В.</b> Ресурсний потенціал підприємства: сутність та структура.	107
3.35	<b>Карпа М.Б., Гривківська О.В.</b> Стратегічне партнерство як інструмент інноваційного розвитку підприємств	109
3.36	<b>Фімяр С.В., Коваль О.Д.</b> Стан інновацій під час війни.	111
3.37	<b>Фімяр С.В., Присяжненко В.М.</b> Проблеми агропромислового сектору в умовах війни	113
3.38	<b>Акуленко О.О., Гривківська О.В.</b> Етапи оцінювання рівня економічної безпеки підприємства	115
3.39	<b>Дух В.М., Гривківська О.В.</b> Економічна ризиковість підприємства	117
3.40	<b>Гейжа Євген, Гривківська О.В.</b> Розвиток аграрних підприємств України в умовах війни	119
3.41	<b>Глембицький О.В.</b> Використання технологій штучного інтелекту для формування інтелектуального капіталу підприємств: соціальні та економічні перспективи	120

3.42	<b>Назаров О.В., Котвицька Н.М.</b> Стан інвестиційної привабливості України: проблеми та заходи вирішення	125
3.43	<b>Скородід С.Г., Котвицька Н.М.</b> Роль інновацій у розвитку України в сучасних умовах	128
3.44	<b>Колпак О.В., Гривківська О.В.</b> Напрями забезпечення екологічної безпеки аграрних підприємств під час війни	129
3.45	<b>Новицький В.В., Котвицька Н.М.</b> Раціональне використання природних ресурсів як чинник економічної стабільності України під час війни	131
3.46	<b>Воляннюк В.В., Гривківська О.В.</b> Напрями забезпечення екологічної безпеки аграрних підприємств під час війни	134
3.47	<b>Ойстрик С.В., Виклюк М.І.</b> Підтримки ветеранів у вигляді пільгових кредитів та грантових програм для розвитку та старту власного бізнесу	136
3.48	<b>Феній Н.С., Гривківська О.В.</b> Методи оцінки економічної безпеки переробних підприємств України	140
3.49	<b>Бабій В.М., Гудзь Ю.Ф.</b> Антикризове управління малим бізнесом в умовах макроекономічної нестабільності під час війни в Україні	143
3.50	<b>Маковійчук О. В., Космідайло І. В.</b> Інноваційний розвиток сільськогосподарських підприємств: сучасний стан.	146
3.51	<b>Ткач О.А., Космідайло І. В.</b> Теоретичний базис функціонування інноваційно орієнтованих підприємств.	148
3.52	<b>Шугалій А., Тимошенко А.О.</b> Стратегічні напрями розвитку експортного потенціалу України в умовах воєнного стану	151
3.53	<b>Бондарчук А.В. Гривківська О.В.</b> Інвестиційний потенціал підприємств енергетичного сектору України	156
3.54	<b>Коваленко О. В., Фімяр С.В.</b> Єдність інформаційних систем в ланцюгах постачання харчової продукції в Україні під час війни	157

3.55	<b>Шеремета В. В., Ганечко І. Г.</b> Вплив війни на ринок землі в Україні	160
3.56	<b>Титаренко А.О., Гудзь Ю.Ф.</b> Сутність інноваційного розвитку підприємств	164
3.57	<b>Вронський І.М.</b> Основні принципи стратегічного підходу до впровадження корпоративної соціальної відповідальності бізнесу	166
3.58	<b>Тихонович О.Ю.</b> Конкурентні стратегії інноваційно-інвестиційного розвитку аграрних підприємств	168
3.59	<b>Дронов М. Р., Бреус С.В.</b> Управління проектами відбудови: стратегічна складова економічного розвитку України	171
3.60	<b>Дучка Б.Ю., Попик Н.В.</b> Сутність та історичні віхи розвитку програмно-цільового підходу	174

## МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Феній Н.С.,  
здобувач ступеня доктора філософії  
Європейський університет, м.Київ  
Гривківська О.В.,  
д.е.н., професор  
Європейський університет, м.Київ  
Науковий керівник: д.е.н., професор Гривківська О.В.

В умовах зовнішніх та внутрішніх економічних викликів безпека переробних підприємств є важливим чинником стабільного розвитку економіки України. Сучасні виклики потребують рішень, які мають бути розроблені з особливою увагою та підходом, що вимагає аналізу та впровадження ефективних методів оцінювання безпеки підприємств з урахуванням її детермінант.

Основним фактором впливу на визначення успішної оцінки економічної безпеки є вибір методів, що найкраще підходять під спеціалізацію підприємства, потенціалу його ресурсів, інституційному та зовнішньому середовищу. Для цього потрібно проаналізувати наявні популярні методи оцінки безпеки та обрати той, що найбільше підходить.

В результаті аналізу наукових доробок інших вчених дозволили виокремити ті методи, результати впровадження яких дали найкращі результати, враховуючи також їхні недоліки. Найбільш відомими методами оцінки економічної безпеки є індикаторний, економіко-математичний, ресурсно-функціональний та інші [2]. Індикаторний підхід оцінює економічну безпеку підприємства шляхом зіставлення фактичних показників його фінансово-господарської діяльності з встановленими граничними значеннями індикаторів. Ці показники, які визначають економічну безпеку, групуються за різними ознаками. Вибір індикаторів і спосіб їх класифікації варіюються в залежності від галузевих особливостей, важливості загроз і індивідуальних поглядів дослідників [3].

Для використання індикаторного підходу до оцінки СЕБП переробних підприємств необхідно враховувати такі детермінанти:

1. Розмір підприємства. Великі підприємства потребують оцінки показників фінансової стійкості та диверсифікації ринків збуту, тоді як для малих підприємств важливими є оперативність управління витратами та ліквідність.
2. Привабливість підприємства. Оцінюються такі індикатори, як інвестиційна рентабельність (ROI), ділова активність, рівень прямих іноземних інвестицій, що відображають здатність підприємства залучати ресурси для розвитку.
3. Сприятливість інституційного середовища. Для оцінки важливими є податкове навантаження, доступність державних субсидій та пільг, а також витрати на відповідність законодавству.

4. Мінливість зовнішнього середовища. Підприємства мають реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, що оцінюється за допомогою індикаторів ринкової нестабільності, еластичності попиту, та рівня економічної свободи.

5. Ідентифікація загроз. Важливою є оцінка ризиків через індикатори кредитного ризику, ринкової конкуренції та зовнішньоекономічної стабільності.

Економіко-математичний підхід дозволяє здійснювати кількісну оцінку економічної безпеки шляхом створення математичних моделей, що відображають взаємозв'язки між основними показниками і факторами ризику. Для можливості адаптації цього підходу до особливостей переробних підприємств, слід враховувати такі детермінанти [2]:

1. Розмір підприємства. Моделі мають враховувати масштаб діяльності підприємства через показники ефективності використання ресурсів (виробничих, фінансових, трудових). Наприклад, для великих підприємств доцільно використовувати моделі оптимізації витрат і прибутку, а для малих — моделі оцінки ліквідності та рентабельності.

2. Привабливість підприємства. Інвестиційна привабливість та здатність залучати капітал можуть бути проаналізовані через багатофакторні регресійні моделі, що враховують ROI, рівень інвестиційних ризиків та інноваційний потенціал.

3. Сприятливість інституційного середовища. Моделі повинні включати фактори впливу державного регулювання, податкового навантаження, інфраструктурної підтримки. Наприклад, можна використовувати економетричні моделі для оцінки впливу податкових пільг на рентабельність.

4. Мінливість зовнішнього середовища. Оцінка ризиків, пов'язаних із нестабільністю ринку, може бути реалізована через сценарне моделювання. Це дозволить прогнозувати економічні ризики на основі таких змінних, як коливання цін на сировину та зміни у споживчому попиті.

5. Чітка ідентифікація загроз. Математичні моделі оцінки ризиків можуть включати методи нечіткої логіки або аналізу ризиків на основі ймовірностей. Це дозволить оцінити ризики, пов'язані з фінансовою нестабільністю, зовнішніми шоками та змінами у конкурентному середовищі.

Ресурсно-функціональний підхід спрямований на оцінку ефективності використання різних ресурсів підприємства, таких як фінансові, матеріальні та трудові, а також на аналіз функціональних аспектів його діяльності. Цей підхід є особливо цінним для переробних підприємств, оскільки дозволяє детально оцінити основні елементи їхньої виробничої та економічної діяльності. Для адаптації цього підходу слід враховувати наступні детермінанти:

1. Розмір підприємства. Важливо оцінювати ефективність використання ресурсів залежно від масштабу підприємства. Великі підприємства можуть мати складнішу структуру управління ресурсами, тому оцінка потребує більш

деталізованого аналізу витрат і продуктивності. Для малих підприємств ключовими є показники ефективності праці та управління витратами на сировину.

2. Привабливість підприємства. Високий рівень інвестиційної привабливості може відображатися у здатності підприємства залучати капітал, нові технології та інновації. Для цього оцінюються ресурси, які впливають на ринкову привабливість, такі як інноваційний потенціал, рівень технологічного розвитку та кадровий склад.

3. Сприятливість інституційного середовища. Оцінка має враховувати вплив регуляторних та інституційних факторів на доступність ресурсів. Наприклад, важливим є аналіз державних програм підтримки переробних підприємств, наявність податкових пільг, доступ до фінансування та кредитів.

4. Мінливість зовнішнього середовища. Підприємства, які діють в умовах швидко змінюваних ринкових умов, повинні оцінювати ефективність управління ризиками, пов'язаними з постачанням сировини, коливанням цін, та змінами в попиті. Це потребує моніторингу ресурсів, що використовуються для адаптації до змін.

5. Чітка ідентифікація загроз. Ресурсно-функціональний підхід дозволяє ідентифікувати внутрішні та зовнішні загрози економічній безпеці через аналіз ефективності використання ресурсів. Наприклад, нестача ресурсів або їх неефективне використання може стати загрозою стабільності підприємства.

Забезпечення економічної безпеки переробних підприємств є важливою умовою їхнього стабільного функціонування та розвитку в умовах сучасного економічного середовища.

Використання різних підходів до оцінки економічної безпеки, зокрема індикаторного, ресурсно-функціонального та економіко-математичного, дозволяє всебічно аналізувати стан підприємства, враховуючи специфічні загрози та можливості. Важливим аспектом є адаптація цих підходів до детермінант, таких як розмір підприємства, привабливість для інвесторів, сприятливість інституційного середовища та мінливість зовнішніх умов. Інтеграція цих факторів у процес оцінки економічної безпеки підвищує точність прогнозів та ефективність управлінських рішень, сприяючи підвищенню стійкості та конкурентоспроможності підприємств на ринку.

#### Список використаних джерел:

1. Ілляшенко О. В. Побудова системи економічної безпеки підприємства: принципи положення. Ефективна економіка. 2015. №11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4497>
2. ASSESSMENT OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECTS / S. Shynkar та ін. Business: Theory and Practice. 2020. Т. 21, № 1. С. 261–271. URL: <https://doi.org/10.3846/btp.2020.11573>.
3. Птащенко Л. О. Стратегічне та інноваційне забезпечення розвитку системи економічної безпеки підприємства: навч. посіб. «Центр учбової літератури», 2018. 320 с.
4. Сак Т. ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ. Придніпровська державна академія будівництва та архітектури. 2017. № 4 (09). С. 115.